

NVAO • NEDERLAND

RICHTLIJN PANELSAMENSTELLING

NOVEMBER 2023

NVAO • NEDERLAND

RICHTLIJN PANELSAMENSTELLING

RICHTLIJN BEHOREND BIJ
BEOORDELINGSKADER ACCREDITATIE
HOGER ONDERWIJS NEDERLAND 2018

NOVEMBER 2023

Inhoud

1	Inleiding.....	4
2	Procedure.....	5
3	Aandachtspunten	6
3.1	Omschrijving deskundigheden.....	6
3.2	Onafhankelijkheid	7
3.3	Actualiteitsvereiste	7
4	Andere aandachtspunten: bijzonderheden, bijzonder kenmerk, onderzoeksmaster.....	8

1 Inleiding

Deze richtlijn heeft als doel te verduidelijken aan welke eisen een aanvraag met betrekking tot goedkeuring van een panelsamenstelling moet voldoen, zodat de behandeling van een aanvraag vlot en efficiënt kan verlopen. Elke aanvraag dient te voldoen aan de in deze richtlijn beschreven onderdelen. Paragrafen 2.3. en 4.4. van het Beoordelingskader accreditatie hoger onderwijs Nederland 2018 van de NVAO zijn de basis voor deze richtlijn.

De Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) heeft in artikel 5a.2 het accreditatieorgaan (NVAO) belast met het instemmen met "een door de instellingsbesturen binnen een visitatiegroep gezamenlijk samengestelde commissie van deskundigen". Het beoordelen van bestaande opleidingen in het Nederlandse hoger onderwijs in visitatiegroepen en door één panel bevordert de vergelijkbaarheid van de beoordeling. De NVAO ziet toe op de correcte samenstelling van deze panels.

2 Procedure

Opleidingen worden in principe beoordeeld in visitatiegroepen van onderwijsinhoudelijk verwante opleidingen. In een enkel geval is er sprake van een unieke opleiding en zijn er geen verwante opleidingen binnen dezelfde groep. De hieronder beschreven procedure geldt voor zowel aanvragen van visitatiegroepen als, in voorkomende gevallen, individuele aanvragen.

De opleiding (c.q. een door de instelling gemandateerde externe partij) hierna 'aanvrager' dient de aanvraag voor goedkeuring van een panelsamenstelling in via de NVAO-website. Daarvoor dient de aanvrager het verantwoordingsformulier te gebruiken dat de NVAO hiervoor heeft opgesteld, en dat te vinden is op de website van de NVAO. De aanvraag gaat per betrokken instelling en is ten minste vergezeld van:

- een door het bevoegd gezag van de instelling ondertekende aanvraagbrief met het verzoek aan de NVAO om in te stemmen met de beoogde panelsamenstelling voor het beoordelen van genoemde opleiding(en) (de NVAO kan haar definitieve besluit alleen versturen wanneer zij deze aanvraagbrief heeft ontvangen);
- de door de voorgedragen panelleden, en de secretaris en instelling getekende onafhankelijkheidsverklaringen;
- per voorgedragen panellid en ook van de secretaris een recent zakelijk cv.

De aanvrager dient de aanvraag uiterlijk drie maanden voorafgaand aan het eerste locatiebezoek (binnen de visitatiegroep) bij de NVAO in. Zo is er voldoende tijd om eventuele vragen die de NVAO heeft naar aanleiding van de ingediende aanvraag te beantwoorden en/of (indien noodzakelijk) wijzigingen door te voeren in de panelsamenstelling. Bovendien geeft dit de panelleden voldoende gelegenheid om zich gedegen voor te bereiden op de beoordelingsprocedure. In geval van een volledige en duidelijk ingevulde aanvraag, streeft de NVAO ernaar de panelsamenstelling binnen een maand te behandelen. Indien er nadere vragen zijn, dan streeft de NVAO naar een zo vlot mogelijke afhandeling.

Wanneer de NVAO een aanvraag tot instemming met het voorstel voor de panelsamenstelling niet tijdig ontvangt, dat is korter dan drie maanden voorafgaand aan het eerste locatiebezoek (binnen de visitatiegroep), dan kan zij niet garanderen dat de behandeling van de aanvraag is afgehandeld voorafgaand aan het (eerste) locatiebezoek (binnen de visitatiegroep). In dat geval bestaat het risico dat een accreditatierapport, opgeleverd door een ten tijde van de visitatie niet-goedgekeurd panel, niet door de NVAO in behandeling kan worden genomen. De NVAO zal de betrokken instelling(en) hierover informeren.

De NVAO neemt aanvragen van visitatiegroepen tot instemming met een panelvoorstel alleen in behandeling indien de aanvraag gezamenlijk en door middel van een verantwoordingsformulier is ingediend. Indien van toepassing dient de laatste opleiding uit de visitatiegroep die een aanvraag indient te zorgen voor een gezamenlijk verantwoordingsformulier. Losse aanvragen tot instemming van opleidingen in een visitatiegroep kan de NVAO niet in behandeling nemen. Wanneer uiterlijk drie maanden voor het eerste locatiebezoek blijkt dat de visitatiegroep er niet in slaagt in onderlinge samenwerking een gezamenlijk panel van deskundigen samen te stellen, dan stelt zij de NVAO hiervan op de hoogte. In een uiterst geval kan de NVAO, overeenkomstig artikel 5a.2, lid 2 WHW, besluiten een bindende voordracht te doen voor de panelsamenstelling. Hieraan zijn kosten verbonden.

3 Aandachtspunten

De belangrijkste aandachtspunten in de aanvraag voor de panelsamenstelling zijn:

- de omschrijving van de **deskundigheden** van de panelleden;
- de **onafhankelijkheid** van de panelleden (aangescherpt in kader 2018);
- het **actualiteitsvereiste**.

3.1 Omschrijving deskundigheden

Vakinhoudelijke deskundigheid: inzicht in de state of the art van het (de) betreffende vakgebied(en) en het onderzoek dat daarbinnen wordt gedaan. Een vakdeskundige beschikt over gezag en actuele kennis in het eigen vakgebied en draagt actief bij aan de ontwikkeling van het vakgebied. Dit kan blijken uit een (academische) graad, recente congresbijdragen en/of publicaties in (vak)tijdschriften. In aanmerking komen onder meer (hoofd)docenten, lectoren, hoogleraren en actieve onderzoekers binnen een vakgebied.

Onderwijsdeskundigheid: relevante onderwijsdeskundigheid dient aanwezig te zijn met betrekking tot dezelfde oriëntatie (hbo-wo) en niveau (ad-ba-ma) als de te bezoeken opleiding(en). Deze deskundigheid kan bestaan uit een recente en relevante ervaring met het verzorgen van onderwijs of recente ervaring met het ontwerpen van curricula. Daarnaast wordt binnen deze deskundigheid van ten minste een van de andere panelleden verwacht dat hij/zij ook recente en relevante kennis van en ervaring met het hoger onderwijs heeft. Dat kan bijvoorbeeld een onderwijskundige zijn met voldoende praktische ervaring, of een docent zijn die onderwijs verzorgt in een verwante opleiding (met eventueel een andere oriëntatie en niveau) of iemand die direct leiding geeft aan programma's in het hoger onderwijs (bijvoorbeeld opleidingsmanager, teamleider). Het is verder van belang dat de deskundigen voldoende affiniteit en ervaring hebben met het didactisch concept van de te beoordelen opleiding.

Toetsdeskundigheid: kennis van en ervaring met toetsing en examinering, van voldoende breedte. Deze deskundigheid kan aangetoond worden aan de hand van relevante certificaten, actieve deelname aan een examen- of toetscommissie of anderszins relevante ervaring met het ontwikkelen, opstellen en beoordelen van toetsen.

Internationale onderwijsdeskundigheid: in staat een inhoudelijke vergelijking te maken met huidige programma's van verwante of vergelijkbare buitenlandse opleidingen. Een internationaal onderwijsdeskundige heeft inzicht in buitenlandse opleidingsprogramma's, bijvoorbeeld verkregen door een recent docentschap aan een vergelijkbare of verwante opleiding in het buitenland, of door bijdragen aan internationale samenwerkingsverbanden over het onderwijs in het betreffende vakgebied.

Werkvelddeskundigheid: een goed overzicht van de eisen die het beroepenveld stelt aan de afgestudeerden. Werkvelddeskundigheid is onder andere aantoonbaar door een positie bij een representatieve werkgever, uitgebreide ervaring als stagebegeleider of door actieve betrokkenheid bij brancheorganisaties.

Visitatiedeskundigheid: ervaring met het toepassen van de eisen van het vakgebied, ervaring met externe beoordelingsprocedures in het hoger onderwijs (visitatie-ervaring) en kennis van het NVAO beoordelingskader en de accreditatieprocedure.

Studentgebonden deskundigheid: een (voormalig, tot maximaal één jaar na het afstuderen) student (ad-ba-ma) op het moment waarop het panel wordt voorgedragen aan de NVAO.

3.2 Onafhankelijkheid

De uitgangspunten voor de in het kader geformuleerde eisen aan de onafhankelijkheid van panelleden en secretarissen zijn dat:

- zij ten minste vijf jaar geen directe of indirecte banden gehad hebben met de instelling of te beoordelen opleiding;
- het eigen (advies)werk geen onderwerp van beoordeling kan zijn.

Voor panelleden geldt de aanvullende eis dat:

- zij niet in dienst zijn van of zakelijke belangen hebben in de organisatie die de beoordeling organiseert.

Panelleden en secretarissen zijn zelf verantwoordelijk voor het aantonen van hun onafhankelijkheid door volledige informatie te verschaffen over de eigen werkzaamheden.

De onafhankelijkheidsverklaring voor instellingen vereist dat de instelling verklaart dat de panelleden en de secretaris onafhankelijk zijn en dat zij kennis genomen hebben van de onafhankelijkheidsverklaring van panelleden en de secretaris. De onafhankelijkheidsverklaring beoogt instellingen bewust te maken van de vereisten voor onafhankelijkheid van panelleden en de secretaris en de cruciale rol bij het waarborgen van die onafhankelijkheid.

Hulpmiddel bij de beoordeling van de onafhankelijkheid zijn de volgende drie vormen van onafhankelijkheid:

- Feitelijke onafhankelijkheid: het kunnen ondertekenen van onze verklaring;
- Gevoelde onafhankelijkheid: voelt het beoogd panellid en/of de secretaris zich onafhankelijk;
- Gepercipieerde onafhankelijkheid: hoe ervaren externen de onafhankelijkheid. Hierbij geldt het uitgangspunt dat er naderhand nooit de vraag op mag komen of een panel wel onafhankelijk (genoeg) was.

3.3 Actualiteitsvereiste

Het actualiteitsvereiste houdt in dat de deskundigheden en de onafhankelijkheid recent moeten zijn. Daartoe behoren de activiteiten van de afgelopen vijf jaar.

4 **Andere aandachtspunten: bijzonderheden, bijzonder kenmerk, onderzoeksmaster**

Bijzonderheden

In geval van bijzonderheden die van invloed zijn op de noodzakelijke deskundigheden binnen het panel, beargumenteert de aanvrager hoe de panelsamenstelling voldoet aan de aanvullende deskundigheden.

Bijzonder kenmerk

In het geval van een bijzonder kenmerk dient er ook deskundigheid op het gebied van dit bijzondere kenmerk in het panel aanwezig te zijn conform het relevante kader. Zie voor nadere informatie het kader van het betreffende bijzondere kenmerk op de website.

Onderzoeksmaster (OZM)

Voor een onderzoeksmaster gelden aanvullingen op de eisen voor de samenstelling van het panel van een reguliere wo-masteropleiding. Zie hiervoor de aanvullende criteria voor de onderzoeksmaster op de website.

